

Premonstráti v Plzni

Sedláčková korespondence

In: Jindřich Bečvář (author); Martina Bečvářová (author): Premonstráti v Plzni. V. Bibliografie, prameny, rejstřík. (Czech). Praha: Česká technika – nakladatelství ČVUT, 2024. pp. 1413–[1420].

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/405419>

Terms of use:

© Bečvář, Jindřich

© Bečvářová, Martina

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Sedláčková korespondence

Josef Vojtěch Sedláček vedl rozsáhlou korespondenci s českými vlastenci, buďiteli, duchovními, spisovateli, nakladateli, umělci, pedagogy a bývalými žáky. Psal si též s českými, rakouskými či německými šlechtici, vysoce postavenými duchovními celého Rakouska, s filozofy, reprezentanty vídeňského císařského dvora, pražského místodržitelství apod.

Většina dochované korespondence má převážně osobní charakter. V dopisech nalezneme blahopřání k Sedláčkovým narozeninám či jmeninám, k jeho oceněním, úspěchům, publikacím, úspěšným aktivitám apod., ale také žádosti o pomoc při prodeji a rozšiřování české literatury, učebnic a speciálních tisků, prosby o zakoupení či obstarání konkrétní literatury, novin či časopisů, prosby o zapůjčení knih, žádosti o intervenci při přijímání žáků na plzeňské školy a dohled nad jejich studiem a pobytem v Plzni nebo žádosti o doporučení na nějaké důležité místo, o pomoc s dobročinnou prací apod. Dopisy rovněž obsahují poděkování za nejrůznější pomoc a podporu, za péči během studia, za zasláné publikace, za věnované oslavné básně, za osvětové aktivity. Informují i o odborných a vlasteneckých aktivitách, o pracovních plánech, o kulturní, národnostní, politické či hospodářské situaci v Plzni a Praze, o vztazích mezi českými vlastenci atd.

Existují i dopisy s blízkými přáteli, které poskytují stručné informace o Sedláčkově životě, životě jeho sourozenců, o Sedláčkových problémech, přáních a názorech na rozmanité záležitosti a osoby. Nedochovala se však žádná korespondence s matkou, nevlastním otcem, sestrami či nevlastními bratry.

Z patrně rozsáhlé a bohaté Sedláčkovy korespondence se do dnešních dnů dochovala pouze malá část. Po Sedláčkově smrti byla uložena v klášteře v Teplé a v Národním muzeu v Praze.

Korespondence uchovávaná v Národním muzeu se později dostala do Literárního archivu Památníku národního písemnictví v Praze. Dopisy, které Sedláček obdržel od svých přátel, kolegů a žáků jsou uchovány v přehledně zpracovaném fondu *Josef Vojtěch Sedláček*. Dopisy, které Sedláček napsal přátelům, kolegům či spolupracovníkům, jsou rozptýleny ve fondech jednotlivých adresátů (viz seznam fondů na konci této kapitoly). Byly vyhledány díky kvalitní databázi dopisů, která je v Literárním archivu Památníku národního písemnictví přístupná v klasické kartičkové podobě i v elektronické databázi.

Druhá část Sedláčkovy korespondence je nyní uložena ve Státním okresním archivu v Chebu v rozsáhlém fondu *Premonstráti Teplá*. Původně byla depónována v archivu klášteře v Teplé, kam byla po Sedláčkově smrti převezena

z Plzně většina jeho písemné pozůstalosti. Po uzavření kláštera v roce 1950 putovala přes Žlutice do Chebu. Korespondence, kterou Sedláček obdržel, je uložena v rozsáhlé osobní složce *Sedláček Josef Vojtěch (Adalbert)*, in. č. 1265, karton č. 279. Není však vyčleněna do samostatné složky a uspořádaná podle jména autora, jak bývá zvykem. Je spojena se Sedláčkovými tištěnými i rukopisnými publikacemi, nejruznějšími rukopisnými poznámkami, výpisky, listinami apod.; je vlepena do obrovské knihy (460 stran), v níž jsou archivní materiály řazeny za sebou podle času bez ohledu na jejich logickou vazbu a vztahy. Tento způsob zpracování a uchování pozůstalosti je značně netypický. Vede totiž k poškození materiálů, znesnadňuje manipulaci s nimi, ztěžuje jejich studium a takřka znemožňuje jejich kvalitní fotografickou reprodukci. Identifikace dochované korespondence z této složky byla proto poměrně obtížná. V několika případech se nepodařilo určit jméno odesilatele, neboť podpis byl nečitelný či poškozený a z kontextu nebylo možno jméno pisatele stanovit.

Originály Sedláčkových dopisů adresovaných opatům tepelského kláštera jsou uloženy ve složkách *Karel Kašpar Reitenberger* a *Adolf Johann Koppmann*. Jejich pozůstalosti nebyly slepeny v jednu knihu, jsou lépe zpracované než Sedláčkova pozůstalost (viz složky *Dopisy prof. Sedláčka Adolfu Koppmannovi*, in. č. 1146, karton č. 247, a *Sedláček Reitenbergerovi*, in. č. 1255, karton č. 275). Opisy některých Sedláčkových dopisů zaslaných opatům jsou dochovány v Archivu města Plzně ve fondu *Milada Suchá*. Ve čtyřicátých až šedesátých letech 20. století je pořídila Milada Suchá, když se věnovala problematice národního obrození na Plzeňsku; toto téma zpracovala v disertační práci. Později shromažďovala materiály pro plánovanou monografii o Josefu Františku Smetanovi, k jejímu sepsání však nedošlo.

Překlady některých Sedláčkových německy psaných dopisů opatu Koppmannovi, resp. obdržených od kněžny Thurn-Taxis, hraběte Chotka z Chotkova a Vojnína, hraběte Libštejnského z Kolovrat, hraběte ze Šternberka, arcibiskupa hraběte Ankwicze ze Skarbek-Poslavice, arcibiskupa Chlumčanského z Přestavlk a Chlumčan, knížete Metternicha, hraběnek Swéerts-Šporkových, z vídeňské císařské kanceláře, okresního či krajského hejtmanství v Plzni jsou uloženy ve Státním okresním archivu v Chebu ve fondu *Premonstráti Teplá* ve složce *Sedláček Josef Vojtěch – Korespondence*, in. č. 1267, karton č. 280.

Překlady Sedláčkových dopisů Josefu Dobrovskému, které jsou rovněž psány německy, a opisy Sedláčkových česky psaných listů Václavu Hankovi, jejichž originály jsou uloženy v příslušných fondech v Literárním archivu Památníku národního písemnictví v Praze, jsou uloženy ve Státním okresním archivu v Chebu ve fondu *Premonstráti Teplá* ve složce *Huber Augustin*, in. č. 1109, karton č. 227.

Není jasné, kdy, kým a proč byly tyto překlady a opisy pořízeny a jak se dostaly do fondu *Premonstráti Teplá*. Lze předpokládat, že vznik některých rukopisných záznamů mohl souviset se Sedláčkovými oslavami v roce 1879, resp. s přípravou oslavné monografie o jeho životě a díle. Překlady a opisy sepsané na psacím stroji vznikly pravděpodobně v první třetině 20. století,

když se objevily nové snahy směřující ke komplexnímu ocenit příspěvek českých tepelských premonstrátů k rozvoji české vědy, kultury, vzdělávání, osvěty apod.

Nalezené opisy a překlady dopisů byly porovnány s existujícími originály. Nebyl nalezen žádný opis či překlad, který by se nedochoval v originále.

Z dochovaných dopisů je patrný Sedláčkův široký zájem o veřejné dění, o českou literaturu a divadlo, o český jazyk, historii, umění, kulturu, školství, o dobročinné aktivity a o celkové povznesení českého národa. Ukazují též značnou Sedláčkovu „náklonnost“ k oceňování a vyznamenávání jeho aktivit a jeho touhu po všeobecném uznání. Dochovaná korespondence jen výjimečně obsahuje nějakou kritiku či polemiku. Sedláček patrně neuchovával svou veškerou korespondenci, pečlivě však ukládal dopisy obsahující pochvaly a ocenění výsledků své práce a svých aktivit.

* * *

V následujících tabulkách jsou informace o 187 dopisech, které byly adresovány Josefu Vojtěchu Sedláčkovi, a o 93 dopisech, které během života napsal, tedy celkem o 280 dopisech, které se podařilo dohledat.

Korespondence je v tabulkách řazena abecedně podle jména odesilatele, resp. adresáta. Jména odesílatelů a adresátů jsou uvedena tak, jak byla zapsána v inventáři jednotlivých fondů Literárního archivu Památníku národního písemnictví v Praze. Byla však prověřena a doplněna, pokud byly v inventářích zapsány jen iniciály křesťanských jmen, resp. neúplná jména. Jména odesílatelů a adresátů dopisů uložených ve fondu *Premonstráti Teplá* ve Státním okresním archivu v Chebu byla konfrontována s nejrůznějšími naučnými slovníky, biografickými databázemi a přehledy osob. Byla rovněž prověřena a doplněna o křesťanská, šlechtická tituly apod. V několika případech se celé křesťanské jméno doplnit nepodařilo, někdy se nezdařilo zjistit ani iniciály křesťanského jména.

U každého jména je v tabulce uveden počet dopisů (P), jazyk (J), období korespondence (pokud je uvedeno, resp. zkratka BD, která značí, že dopis je *bez data* nebo je datum nejasné). Jako místo uložení (MU) je uvedena některá ze zkratk archívních fondů nebo složek.

Korespondence, kterou Josef Vojtěch Sedláček obdržel, je psána česky a německy (Č – 67 dopisů, N – 120 dopisů). Převažují německy psané dopisy, neboť veškerá úřední korespondence byla vedena výhradně německy a i česká šlechta dávala přednost německy vedené korespondenci, byť podporovala české vzdělávací a kulturní aktivity. Obdobně tomu bylo u vysokého duchovenstva. Rovněž čeští vlastenci si mezi sebou někdy psali německy – většinou byli vychováni v německých či latinských školách a nečinilo jim problém vést korespondenci česky i německy (viz např. korespondence Sedláčka a Palackého), český jazyk se mnohdy teprve učili a necítili se v něm jistí.

Dopisy, které Sedláček psal a které se dochovaly, jsou psány česky a německy (Č – 47 dopisů, N – 46 dopisů). V některých dopisech jsou pasáže psané německy

i česky (tyto dopisy byly do tabulek uvedeny pod tím jazykem, v němž byla napsána většina textu dopisu).¹

Některé dopisy psal Sedláček latinkou, jiné novogotickou kurzívou (kuren-tem).² Nepotrpěl si příliš na krasopis a úpravu, jeho rukopis není dobře čitelný. S texty předkládanými k cenzurnímu čtení proto míval problémy. Slavnostní ódy si často nechával krasopisně přepisovat.

V žádném případě nelze tvrdit, že následující tabulky obsahují úplný seznam existující Sedláčkovy korespondence. V archivech v Praze, Plzni a Chebu byly pečlivě prověřeny fondy Josefa Vojtěcha Sedláčka, fondy jeho kolegů i přátel, namátkově byly propátrány fondy některých Sedláčkových současníků a odborných spolků. Existují však dosud nezpracované fondy, které veřejnosti nejsou přístupné, a archivy, které nemají zpracovanou databázi dopisů.

Sedláček adresátem

Odesílatel	P	J	Období	MU
von Amira, Jeannette, rozená hraběnka z Klenova	12	N	1826–1830	[Ch1]
hrabě Ankwicz ze Skarbek- Poslavice, Ondřej Alois	5	N	1828–1835	[Ch1]
Breinl rytíř von Wallerstern, Karel	1	N	1818	[Ch1]
Buml, Jan Nepomuk	1	N	1835	[Ch1]
Devoty, Josef František Karel	1	N	1828	[JVS]
hraběnka Deymová ze Stříže, Maria Gabriele Antonia Michaela Francisca de Paula	3	N	1831–1833	[Ch1]
Dietrich Freiherr von Dietrichsberg, Josef	1	N	1833	[Ch1]
Dobrovský, Josef	2	N	1828	[JVS]
von Dörnberg, Ernst Friedrich	1	N	1833	[Ch1]
Dunder, Josef Alexander	1	Č	1835	[JVS]
Franta Šumavský, Josef	1	Č	1829	[JVS]
Fišer, Jan Nepomuk	1	Č	1830	[JVS]
Frint, Jacob	1	N	1833	[Ch1]
Gruber, Augustin Johann Joseph	1	N	1833	[Ch1]

¹ Některé Sedláčkovy dopisy obsahující dedikace publikací, žádosti o podporu jeho aktivit, dopisy doprovázející oslavné básně apod. by se mohly nalézat v rodových archivech Šternberků, Chotků, Libštejnských z Kolovrat, Thurn-Taxisů, Metternichů, Deymů aj., v pozůstalostech pražských arcibiskupů, českých a rakouských biskupů a v archivu císařské dvorské kanceláře.

² Novogotická kurzíva převažuje, neboť byla tehdy oblíbenější a užívanější.

Odesílatel	P	J	Období	MU
Halaška, František Ignác Kassián	2	N	1822	[JVS]
Hanka, Václav	2	Č	1822, 1826	[JVS]
Havlíček, František	2	Č	1822, 1823	[JVS]
Hnojek, Antonín Vojtěch	1	Č	1827	[JVS]
Hubáček, Inocenc a Salač, Martin	1	Č	BD	[JVS]
Chmela, Josef	1	Č	BD	[JVS]
Chlumčanský z Přestavlk a Chlumčan, Václav Leopold	1	N	1822	[Ch1]
hrabě Chotek z Chotkova a Vojnína, Karel	12	N	1826–1835	[Ch1]
Jabulka, František	1	Č	1828	[JVS]
Jungmann, Josef	4	Č	1820–1833	[JVS]
Klar, Karel Alois	1	N	1832	[Ch1]
Klar, Karel Alois	1	N	1835	[JVS]
hrabě Krakovský z Kolovrat, Alois Josef	1	N	1818	[Ch1]
Krajský úřad v Plzni	3	N	1820–1834	[Ch1]
Krejčí, Antonín	1	Č	1833	[JVS]
Krickel, Adalbert Joseph baron von Kutschera,	1	N	1832	[JVS]
Johann Nepomuk	2	N	1828–1829	[Ch1]
Langer, Josef Jaroslav	4	Č	1829–1831	[JVS]
hraběnka Lažanská z Bukové, Ernestine	1	N	1835	[Ch1]
hrabě Libštejnský z Kolovrat, František Antonín	9	N	1818–1823	[Ch1]
Lindauer, Josef Ondřej	2	Č	BD	[JVS]
Maetin	3	N	1830–1832	[Ch1]
kníže z Metternich-Winneburgu, vévoda z Portelly, hrabě z Kynžvartu, Klemens				
Wenzl Nepomuk Lothar	1	N	1828	[Ch1]
městská rada v Plzni	1	N	1820	[Ch1]
Nejedlý, Vojtěch	4	Č	1818–1820	[JVS]
neznámý	1	N	1835	[Ch1]
Okresní hejtman v Plzni	1	N	1818	[Ch1]
Okresní úřad v Plzni	1	N	1817	[Ch1]
Palkovič, Jiří	6	Č	1818–1823	[JVS]
Pařízek, Aleš Vincenc	1	Č	1818	[JVS]
Pedálová, Josefa	2	Č	1824, 1829	[JVS]
Pelikán, Josef Vladimír	2	Č	1832, 1833	[JVS]
Pešina z Čechorodu, Václav Michael	4	Č	1827–1835	[JVS]

Odesilatel	P	J	Období	MU
Pospíšil, Jan Hostivít	2	Č	1820, 1834	[JVS]
Pöhlitz, Karl Heinrich Ludwig	2	N	1835	[Ch1]
Puchmajer, Antonín Jaroslav	1	Č	1818	[JVS]
Rettig, Jan Alois Supradiv	1	Č	1835	[JVS]
Rettigová, Magdalena Dobromila	10	Č	1827–1835	[JVS]
Sequens	1	N	1827	[JVS]
Schottky, Julius Max	1	N	1833	[JVS]
Sláma, František Josef	1	Č	1823	[JVS]
Smetana, Josef František	1	Č	1827	[JVS]
Stuffer, Václav Urban	2	N	1826–1827	[Ch1]
Suchánek, August Jiří	1	Č	1835	[JVS]
Suchý, František	1	Č	1835	[JVS]
hraběnky Swéerts-Špork	1	N	1820	[Ch1]
hrabě ze Sternberku, Kašpar Maria	2	N	1820, 1832	[JVS]
hrabě ze Sternberku, Kašpar Maria	1	N	1833	[Ch1]
hrabě ze Sternberku, a Manderscheidu, František Josef	1	N	1819	[Ch1]
Štěpánek, Jan Nepomuk	1	Č	1821	[JVS]
Štěpnička, František Bohumír	3	Č	1820–1823	[JVS]
kněžna Thurn a Taxis, Teresie	33	N, Č	1827–1835	[Ch1]
kněžna Thurn a Taxis, Teresie	1	N	1830	[JVS]
Waniek	1	N	1832	[Ch1]
von Wurmbrand-Stuppach, Heinrich Wilhelm Gundaccar	2	N	1830–1831	[Ch1]
Ziegler, Josef Liboslav	1	Č	1835	[JVS]
Zimmermann, Jan Václav	1	Č	BD	[JVS]
Zemský výbor v Praze	2	N	1810, 1820	[Ch1]
Žitek, Václav	1	Č	BD	[JVS]

Sedláček odesilatelem

Adresát	P	J	Období	MU
Dobrovský, Josef	3	N	1818, BD	[JD]
Hanka, Václav	13	Č	1817–1835	[VH]
Hněvkovský, Šebestián	15	Č	1821–1830	[ŠH]
Koppmann, Adolf Johann	29	N	1828–1835	[Ch7]
neznámý	1	N	1825	[Ch2]
Palacký, František	13	Č, N	1826–1828	[FP]
Pelikán, Josef Vladimír	1	Č	1828	[JP]

Adresát	P	J	Období	MU
Pešina z Čechorodu, Václav Michael	6	Č	1833–1835	[VMP]
purkmistr Žebráku	1	Č	1823	[JVS]
Reintenbeger, Karel Kašpar	2	N	1823, 1826	[Ch6], [Ch7]
hrabě Šternberk, Kašpar Maria	2	N	1822, 1824	[KMŠ]
Vinařický, Karel Alois	2	Č	1828, 1830	[KAV]
Ziegler, Josef Liboslav	5	Č	1819–1835	[JLZ]

